

7703 պատուիրով և 133,827 համայնք: Հաղորդուողների թիւը 1905 թուին եղել է 1,842,339 հոգի: Պետութիւնից բոլորովին անկախ ծխական դպրոցների թիւը 4399 է, ուսուցիչների թիւը 2668, իսկ աշակերտներինը՝ 245,524 հոգի: Կերակնօրեայ դպրոցների թիւը 6667 է, որոնց պաշտօնեաների և ուսուցիչներինը՝ 67,233, իսկ աշակերտներինը՝ 664,693: Եկեղեցական վարչութիւնները առաքելութեան և ուրիշ նպատակների համար նուէր են հաւաքել 1,622,105 դոլլար: Նոքա 24 աստուածաբանական սեմինար ունին, 41 կոլլէջ, 38 ճեմարան, աղջկանց բարձր դպրոց՝ 10, հիւանդանոց՝ 25, որբանոցներ՝ 48, ծերունիների ապաստարաններ և ապահովատներ՝ 20, հիւանդապահութեան դպրոցներ կամ սարկաւաղանոցներ՝ 8: Շրջիկ և ծովային առաքելութիւնների թիւը 13, իսկ հեթանոսների մէջ աւետարան քարոզողներին՝ 10, լութերական լրագիրներին թիւը 70, չհաշուելով կիրակնօրեայ դպրոցների 26 թերթերը: Բարեգործական և կրթական գործի համար ծախսուում է 12,184,166 դոլլար: Մատենադարաններ ունին, որոնց մէջ հաւաքուած են 424,926 հատոր գիրք: Բարձր դպոցների ուսուցչապետների թիւը 945 է, ուսանողներինը՝ 12970, որոնցից 1624 հոգի արդէն քարոզչութեան պաշտօնի համար են պատրաստուում: Սորա վերայ պիտի աւելացնել 1903 ուսանողուհիներ: Բարեբարուած են հաստատութիւններէց 31,691 հոգի:

Ահա թուեր, որոնք ցոյց են տալիս, թէ ի՞նչպիսի մեծ և կենդանի ոյժ է լութերականութիւնը հիւսիսային Գերմանիայում, մանաւանդ որ այս դաւանութեան պատկանողներից շատերը ցրուած են այստեղ և այնտեղ և համայնք չեն կազմում: Այս տեղեկութիւնները հանուած են Chronik der Christ. Welt թերթից:

Ա Ն Դ Ղ Ի Ա

Անգղիայում վերջին տարիները լուրջ կերպով աշխատում են, որ կիրակէն սուրբ պահեն: Այս հարցում միացել են քրիստոնէական եկեղեցու բոլոր պետերը, թէ անգղիական, թէ չռոմէական և թէ ազատ աւետարանական. այս մի նշանաւոր երևոյթ է: Յունուարի մէկին յիշեալ եկեղեցիների արքեպիսկոպոսները (Կենտրոնների, անգղ. Կաթոլիկ.) և ազատ աւետարանական ազգային եկեղեցու նախագահը դիմել են անգղիացւոց հետեւեալ հաւաքական թղթով:

«Ինչպէս քրիստոնէական համայնքի ներկայացուցիչներ՝ ցանկանում ենք ձեր ուշադրութիւնը դարձնել այն միացեալ ջանքի վերայ, որ անհրաժեշտ է հաստատելու համար կիւրակէ օրը սուրբ պահելու սկզբունքը:

Մենք ժողովրդի բարեկեցութեան համար սրանից մեծ սկզբունք չենք գտնում: Եօթն օրերից հանգստեան մի օրը մեծապէս նպաստում է մարմնոյ և հոգու կազդուրման և արդիւնաւոր լինելուն և գարձնում է ընտանեկան կեանքը աւելի քաղցր:

Այս օրը Աստուած է սրբազործել, որ ամէն ոք միջոց ունենայ ծառայել Նորան, ազատուել օրուայ հոգսերից և զբաղուել ազնիւ մտքերով և ցանկութիւններով: Մենք համոզուած ենք, որ կիւրակէի սուրբ պահելը անգղիական կեանքին աւելի խորութիւն, սրբութիւն և բարոյականութիւն կազդէ:

Աւելորդ չի լինիլ յիշել, որ ոչ մի երկիր, ոչ մի ազդ ներկայումս այնպէս սուրբ չի պահում կիւրակէն, ինչպէս Անգղիան: Վեց ու կէս միլիոն բնակիչ ունեցող Լոնդոնը, ուր լուր օրերին երթեւեկութիւնը մի վարար գետի հոսանք է ներկայացնում, կիւրակէ օրը ասես մեռնում է. փողոցները դատարկուում, կրպակները մեծ ու փոքր փակուում, կեանքը բառիս բուն նշանակութեամբ փողոցներում դադարում: Բայց ինչպէս տեսնում ենք, այդ գեռ անբաւարար են համարում եկեղեցու պետերը, դեռ սրտում մեծ պասից էլ մի շաբաթ (մարտի 10—17 ը) նուիրել աղօթքի և պահքի. և անգղիական ժողովուրդը սկսած լորդերից մինչև վերջին բանուորը լսում և գիտակցօրէն կատարում է: Որքան յետամնաց է անգլիական ազգը հայ ազգից և որքան խաւարամիտ անգլիական եկեղեցին. ինչո՞ւ չեկան մի քանի գասեր լսելու մեր 1906 թ. օգոստ. ազգային Կեար. ժողովի ճառախօսներից. ափո՞՛ս, :